

Viyolonsel Sonatı, Fa Majör Op.5 No.1

* Adagio sostenuto-Allegro * Rondo, Allegro vivace

Beethoven, beş sonat ve üç çeşitleme yazdığı viyolonsel için ayrı bir önem vermiştir. Viyolonsel sonatları, büyüleyici bir öykünün anlatısıdır. Beethoven'ın yaratıcı yaşamının tamamına yayılan bu sonatlar, bestecinin bu formda yaptığı deneyleri, getirdiği yenilikleri, filizlenen tutkusunu ve denge problemlerine bulduğu çözümleri göz önüne sermektedir.

Bestecinin arkadaşı Kont Waldstein'in dediği gibi Viyana'ya 22 yaşında "Mozart'ın ruhsal dünyasını Haydn'in ellerinden teslim almak için" gelen Beethoven, kısa zamanda bu kent dışında da tanınmıştır. 1796'da Berlin'e, Prusya Sarayı'nda konser vermek üzere çağrılmış ve viyolonsel çalan Kral II. Friedrich Wilhelm için iki viyolonsel sonatını (Op.5 No.1 ve No.2) bestelemiştir. Büyük Friedrich'in yeğeni olan kral, oda müziğine hayrandır ve daha önce de Haydn, Mozart, Boccherini ve Stamitz'e eserler ısmarlamıştır. Beethoven'ın de başlığını "Obligato (zorunlu) Viyolonsel için Sonat" olarak belirlediği bu eserleri kralın sarayında, çağın ünlü Fransız viyolonselcisi Pierre Duport (1741-1808) ile ilk kez yorumladığı sanılmaktadır. Bestecinin bu yorumdan sonra bir kutu Louis altını hediye aldığı da anlatılır.

İlk iki sonat olan, 1796 tarihli Op.5 yenilikçi, sıkıştırılmış iki bölümlü bir yapıya sahiptir. Bu yapıya dramatik bir dinamizm ve özellikle ikinci sonat olan Sol Minör'de olduğu gibi bestecinin fırtınalı öfkesinin görkemli bir ışık çavlanına yol verdiği rondo kısmı gibi kaydırmalar yön verir.

Op.5 olarak numaralanan bu sonatlar bestecinin daha kaygısız, daha virtüöz havadaki gençlik eserlerindedir ve her ikisi de iki bölümden oluşur. Ağır bir girişten sonra sonat formundaki asıl bölme ve canlı, gerilimli final. Sonat No.1, rapsodi karakterinde ağır ve tutumlu bir girişle (Adagio sostenuto), 3/4'lük ölçüde ve Fa Majör tonda başlar. Bunu izleyen 4/4'lük ölçüdeki neşeli (Allegro) bölme de aynı temalardan kaynaklanır ve viyolonsel tarafından enerjik biçimde sunulur. 6/8'lik ölçüde ve Fa Majör tondaki 2. Bölüm ise virtüöz stilde, piyano konçertolarını anımsatan şekilde canlı ve neşeli (Allegro vivace) tempoda bir Rondo'dur.

(Süre 25')

<http://www.youtube.com/watch?v=d8DIRX8scWU>